

Invazivne strane vrste u mom kraju

Andrija Miličković VIII-3 OŠ Branko Božović

Šta su invazivne vrste

- ▶ INVAZIVNE VRSTE su, prema definiciji Svjetske organizacije za zaštitu prirode , “biljke, životinje i drugi organizmi introdukovani od strane čovjeka izvan granica svog prirodnog rasprostranjenja, gdje su se oni uspostavili i nastavili širenje djelujući negativno na lokalne ekosisteme i vrste“ ili, pojednostavljeno, “invazivne vrste su one koje ugrožavaju biodiverzitet određenog područja na genskom, specijskom i ekosistemskom nivou”.

PAJASEN

▶ Kiselo drvo ili Pajasen (*Ailanthus altissima*, pajasen) vodi porijeklo iz Kine, tačnije iz provincije Čili. U Evropu ovu vrstu je donio francuski jezuita Pierre Nicholas le Cheron d'Incarville 1751. godine na povratku iz Nankinga.

▶ Podgorica, Zagoric

Ambrozija

▶ Ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*) je jednogodišnja biljka visine od 100 do 150 cm, sa »dlakavim« listovima, razgranata u gornjem dijelu. Jedna biljka može da proizvede više miliona zrnaca polena, i više desetina hiljada sjemenki. Sjeme je izuzetno otporno, i u poljskim uslovima može da bude sposobno za klijanje i posle trideset godina. Ambrozija je neverovatno otporna biljka kojoj pogoduje suva klima i otvoren prostor.

▶ Skaline, Podgorica

Sirak

▶ Sirak (*Sorghum bicolor*) je biljna vrsta koja **odlično podnosi sušu**, alkalna zemljišta, odlikuje se visokim prinosom i različitim upotrebim vrijednostima. Lišće i stabljika su prekriveni voštanom prevlakom koja smanjuje isparavanje. Za formiranje 1kg suve materije potrebno mu je 200 do 300l vode. Može se uzgajati kao osnovni i kao postrni usjev.

▶ Okolina OS Branko Bozovic, Zagoric

Korist sirka za ljude:

Koristi se u **prehrani ljudi, životinja i u industriji**. Kao hrana za stoku razlikuju se: sirak zrnaš, sirak za zelenu masu koja se može koristiti svježa ili silirana. U industriji sirak se koristi u proizvodnji: glukoze, šećernog sirupa, alkohola. Može se koristiti za zelenu gnojidbu, u proizvodnji bioplina i u mnoge druge svrhe. Sirak se koristi za ispašu ili košnju kada biljke dostignu visinu preko 60 ili 80cm. Mlade biljke sadrže kiseline koje imaju nepovoljno djelovanje na životinje.

Čičak

▶ Čičak (*Xanthium italicium*) je dvogodišnja biljka visoka do 150 cm. Naraste u visinu do dva metra i ima jako velike listove. Korijen je velik, sočan, razgranat i do 60 cm dug. Listovi su vrlo veliki, s peteljkama, srcasti ili jajasti, s donje strane sivo - bijeli i dlakavi, nazubljenih rubova. Prema vrhu stabljike listovi se smanjuju. Cvetne glavice združene su u grozdasti ili metličasti cvat, a nalaze se na kratkim stapkama. Spoljni ovojni listovi cvetne glavice na vrhu nose kukice (takva glavica rasprostranjuje se kao cijelina i obično se naziva "čičak"). U sredini glavice nalaze se purpurno - ljubičasti cevasti cvijetovi. Samonikao je u Evropi, a unesen je u Aziju i Severnu Ameriku. Omotač cvieta se sastoji od listića koji su kukasto savijeni, što omogućava čičku da na taj način širi svoje sjeme.,

▶ Okolina OS Branko Bozovic, Zagoric

- Bagrem

- ▶ Bagrem (*Robinia pseudoacacia*) je listopadno drvo, poreklom iz Amerike, koje je u Evropu doneo baštovan francuskog dvora Jean Robin, po kome je ova biljka i dobila svoj naziv. Danas raste u Evropi, severnoj Americi i Aziji. U Srbiji je dosta rasprostranjen i pripada lekovitom bilju Srbije.

Bagrem naraste do 20 m visine, i prečnika stabla 90cm. Ima glatku koru, trnovite grane i retku krošnju. Listovi dužine do 30 cm, sastavljeni od 9-25 jajastih svetlozelenih slabije dlakavih 3-5 cm dugih listića. Ima jake bodlje dužine do 2 cm. Cvetovi su grozdasti, bele boje, a plod je spljoštena mahuna, smeđe boje dužine 10 cm. U mahuni se nalazi 4 -10 pegavih semenki.

- ▶ Bagrem raste kao samoniklo drvo po rubovima šuma, i koristi se za pošumljavanje goleti, zbog brzog rasta sadnica. Drvo bagrema se često i gaji, jer je veoma cenjeno kao drvo za loženje, za izradu delova čamaca i brodova, podnih obloga i slično
- ▶ Okolina OS Branko Bozovic,Zagoric

Kineski Pelin

Kineski pelin (*Artemisia verlotiorum*) višegodišnja je zeljasta biljka iz roda pelina (*Artemisia*) koji pripada porodici glavočika (*Asteraceae*). Autohtona je vrsta na području istočne Azije i raste na području Kine, Koreje, Mongolije, Japana, te u Amurskoj oblasti i Primorskom kraju Ruske Federacije U Kini je poznat pod imenima *ajcao* i *aj je*, dok ga u Japanu zovu *gaju*. U kineskoj tradicionalnoj medicini koristi se za liječenje bolesti bubrega, jetre i slezine, a kao začinska biljka ima upotrebu u kineskoj kuhinji.

Okolina OS Branko Bozović, Zagoric

Japanski Troskot

Japanski Troskot (*Reynoutria japonica*) vodi poreklo iz Azije, a u Evropu i Ameriku prenesen je krajem 19. veka. Njegova postojbina su Vijetnam, Tajvan, Severna Kina, Koreja, Japan, Sahalinska i Kurilska ostrva. To je prva biljka koja naseljava vulkanske nanose i tamo ne raste visoko. Takođe, na tim prostorima prisutni su insekti koji su prirodne štetočine ove vrste dok ih u Evropi nema. Može se naći na visini do 2.600 metara. U Evropu je prvi put donesen u Holandiju kao ukrasna biljka. Prvobitna namena mu je bila da se sadi zbog sprečavanja erozije tla i kao dekorativna biljka. Posebno je varijetet sa šarenim listovima "*Variegata*" bio popularan kao ukrasna biljka.

Podgorica, Skaline

Kako ukloniti invazivne vrste

- ▶ Invazivne strane vrste su veliki problem današnjice i glavni izazov za zaštitu bioraznornosti u 21. veku. Imaju negativano dejstvo na zdravlje ljudi, uzrokuju velike ekonomske gubitke, kao i promene u životnoj sredini. Iz dana u dan ljudi postaju sve svesniji problema i posledica koje uzrokuju jer ih osećaju na vlastitoj koži. Koje je najdelotvornije rešenje za trajno uklanjanje stranih invazivnih vrsta? Šta struka, a šta lokalno stanovništvo može učiniti na suzbijanju invazivnih vrsta? Samo su neka od pitanja o kojima se raspravljalo na studijskom putovanju u Mađarsku u potrazi za primerima dobre prakse.

Kraj!

